

УДК: 336.7:330.3

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-73-4-87-94>

Кадала Віталій Віталійович,

кандидат юридичних наук, доцент

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6868-9487>

Гузенко Олена Павлівна,

кандидат економічних наук, доцент

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4002-2629>

АКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОБЛЕМ І НОВЕЛИ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИХ СЕГМЕНТІВ ОКРЕМИХ ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

Статтю присвячено питанням актуалізації проблем і новелам у контексті теоретико-правових сегментів процедури банкрутства. Звернуто увагу на законодавче регулювання процедур банкрутства, визначено пріоритети законодавчих ініціатив. Досліджено питання наукових позицій учених стосовно характеристики понятійних категорій «банкрутство» та «санація». Надано авторське бачення сутнісної характеристики зазначених категорій, наведено обґрунтування доцільності їхньої адаптації в діяльності вітчизняних підприємств. Розроблено низку заходів антикризового управління підприємством з огляду на сучасні реалії ведення бізнесу. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення законодавчого регулювання процедур санації. Запропоновано розробку, затвердження та адаптацію «Положення про проведення етапів санації». На думку авторів, до структури законодавчого регулятора доцільно включити: понятійний апарат для процедури санації, визначення способів і прийомів оцінювання чітко окреслених критеріїв з установами їхніх нормативних меж, висвітлення процедур моніторингу дії обраних критеріїв.

Ключові слова: банкрутство; санація; антикризове управління; підприємство; правовий інструмент; законодавчий акт; процедура банкрутства; план санації.

Постановка проблеми. Питання банкрутства суб'єктів господарювання, а тепер і фізичних осіб, виступає проблематичною, дискусійною та недостатньо дослідженою сферою щодо сучасних реалій ведення бізнесу. Очевидно, така ситуація виникла не сьогодні, а є довготривалою в підприємницькому середовищі. Безумовно, в діяльності суб'єктів господарювання в Україні, як і в інших країнах, важливу роль відіграють чинники зовнішнього та внутрішнього впливу, проте питання їхнього вирішення залишаються переважно в дискусійних обговореннях політиків, науковців та представників підприємницького середовища. Як доводить результативність роботи юридичних осіб, останнім часом набули поширення проблеми застосування процедур банкрутства, проте питання проведення санації не завжди отримують належну підтримку. Наслідком зазначених

явищ є припинення діяльності представників не лише малого та середнього бізнесу, а й окремих підприємств великого бізнесу.

За результатами проведених досліджень встановлено, що вирішення питань уникнення банкрутства підприємств залежить, з одного боку, від дієвих законодавчих інструментів, а з іншого – підприємства мають вчасно проводити діагностування ознак погіршення фінансового стану, вміти кваліфіковано спрогнозувати причини та джерела виникнення кризових ситуацій і мати заздалегідь спроектований механізм їхнього запобігання та уникнення. Без дієвого механізму антикризового управління та санаційних заходів підприємство не може розраховувати на уникнення процедури визнання банкрутом та вирішення проблем, які призводять до зниження рівня фінансової безпеки. Проблематичною на цьому етапі є розробка низки санаційних заходів, які не завжди вдається адаптувати в сучасних реаліях. Таке явище підкреслює актуальність питань, обраних для дослідження. Головне завдання такого підходу полягає в розробленні інструментальних методів і засобів, що дають змогу передбачати й аналізувати потенційні кризові ситуації, а також спроектувати варіанти процедур їхнього розв'язання і відповідну інформаційно-економічну базу управління. Проте найефективнішим способом запобігання банкрутству суб'єктів господарювання є фінансова санація.

Ураховуючи реалії сьогодення, варто віддати належне законодавцю, який постійно ініціює та приймає законодавчі акти з метою підвищення на більш якісний рівень питання правового забезпечення процедур банкрутства та можливої санації суб'єктів господарювання. Головне завдання сучасних підприємств, які знаходяться на межі банкрутства, полягає в розробленні інструментальних методів і засобів, що дають змогу передбачати й аналізувати потенційні кризові ситуації, а також спроектувати варіанти процедур їхнього розв'язання та відповідну інформаційно-економічну базу управління. Практична підприємницька діяльність доводить, що певне коло питань так і залишається невирішеним, потребує поглибленого вивчення та уваги. Таке явище свідчить про сучасність та актуальність обраного напрямку дослідження з огляду на реалії функціонування юридичних осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Процедури банкрутства, що застосовуються до суб'єктів, не є новими, вони мають доволі потужну законодавчу та наукову платформу. Проте мінливість ситуації в економічному секторі країни, виникнення нових проблемних аспектів, які негативно впливають на підприємницьку ініціативу, оновлення законодавства – такі проблеми потребують постійної уваги до цієї сфери. Крім того, банкрутство одного суб'єкта може суттєво впливати на економічну безпеку інших суб'єктів господарювання, окремих регіонів, країни, а як свідчить світовий досвід, – іноді й на глобальну економіку. Вивченню зазначених питань, зокрема щодо процедур банкрутства та їхнього впливу на економічну безпеку, присвячені монографічні дослідження таких вітчизняних науковців, як Н. В. Асєєва [1], І. А. Бутирська [2], Л. І. Грабован [3] та інші [4; 5].

У своїх дослідженнях учені звертають увагу на те, що банкрутство являє собою втрату платоспроможності, неможливість розрахуватися з борговими зобов'язаннями, що призводить до потреби в санації, ліквідації або визнанні банкрутом підприємства. Разом з тим, обґрунтовують той факт, що в період поглиблення кризових явищ у діяльності юридичних осіб процедуру банкрутства доцільно розуміти як спосіб очищення ринкової економіки від збиткових підприємств.

У свою чергу, проблеми антикризового управління та санації підприємств, зважаючи на їхню актуальність, були предметом досліджень таких учених: Т. М. Білоконь, Л. М. Несен [6], Л. А. Костирко, Е. В. Чернодубова [7] та ін. Вони дотримуються єдиної думки, що не всі аспекти цієї складної і багатогранної проблеми з'ясовано та належно обґрунтовано. Особливо це стосується оптимізації структури джерел формування капіталу суб'єкта господарювання з метою проведення його оздоровлення, комплексної оцінки динаміки

фінансового стану підприємницької структури, прогнозування на основі використання ризик-орієнтованого підходу.

Метою дослідження поставленої проблеми виступає науково-теоретичне дослідження правової платформи процедур банкрутства, антикризового управління та санації з подальшою розробкою заходів покращення цих процедур в умовах наявних кризових явищ, які спричинено негативними чинниками впливу на діяльність підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Діяльність вітчизняних підприємств відзначається впливом негативних кризових явищ, які провокують появу ознак банкрутства. З одного боку, така ситуація в підприємницькому секторі економіки викликана наявними нерегульованими питаннями в контексті її здійснення внаслідок пандемії коронавірусу та введених карантинних заходів. Карантин зруйнував споживчі настрої, майже зупинив декілька галузей – роздрібну торгівлю, готельний та ресторанний бізнес, авіаперевезення. Зменшилися обсяги надходжень до бюджету. Внаслідок упровадження карантину українські компанії заморозили інвестиції та виробничі ланцюжки. З іншого боку, більш гостро постали питання внутрішнього менеджменту підприємств, які виявили проблемні сегменти в управлінських циклах, що спровокувало падіння певного рівня конкурентоспроможності, і як наслідок – вказало на необхідність адаптування інших інструментів правління під час подолання труднощів фінансово-економічного та соціально-економічного розвитку в майбутньому.

Оновлення законодавства про банкрутство відбулося шляхом прийняття Кодексу України з процедур банкрутства [8]. Слід зазначити, що на відміну від Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» [9] та Закону України «Про банкрутство» [10], законодавець у Кодексі України з процедур банкрутства передбачив більш дієвий механізм захисту прав та інтересів конкурсних кредиторів із грошовими вимогами до боржника, які виникли до відкриття провадження у справі про банкрутство й виконання яких не забезпечено заставою майна боржника. Крім того, з набуттям чинності нового Кодексу України з процедур банкрутства вперше в Україні фізичні особи отримали змогу в судовому порядку одержати план реструктуризації боргу за валютною іпотекою. Таким чином, в українців з'явилася легальна можливість анулювати свою заборгованість і за комфортним графіком погасити борги та не втратити своє майно [11].

Ми поділяємо думку Б. Москвіна, що з урахуванням прийнятого Кодексу України з процедур банкрутства дослідження поняття «банкрутство» саме як механізму антикризового управління підприємством є нагальним і необхідним [12]. Наявні наукові позиції мають суто дискусійний зміст.

Таблиця 1

**Наукові погляди в контексті трактування змістовності
понятійної категорії «банкрутство»**

Сутнісний зміст понятійної категорії «банкрутство»	Науковці (автори)
Банкрутство – це визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити визнані судом вимоги кредиторів лише через застосування ліквідаційної процедури	Л. С. Сміян
Банкрутство – це економічне явище, яке виникає, коли підприємство не може задовольнити зобов'язання перед кредиторами, тому змушене припинити свою діяльність без її відновлення в майбутньому	О. І. Волот, І. М. Бабич, О. О. Ткаченко
Банкрутство – це одна з юридичних підстав ліквідації підприємства, яка виявляється у неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності задовольнити у встановлений для цього термін висунуті кредиторами вимоги і виконати зобов'язання перед бюджетом	В. В. Капустін, Є. В. Волконський

Банкрутство – це визнане судовими органами незадовільне господарське становище фізичної чи юридичної особи, ознакою якого є припинення розрахунків за зобов'язаннями через нестачу активів у ліквідній формі. Науковець звертає увагу на те, що основною метою банкрутства виступає не ліквідація підприємства, а задоволення вимог кредиторів через визнання боржника банкрутом	Є. М. Андрущак
Банкрутство – це наслідок незадовільного управління підприємством, нехтування впливу різноманітних факторів мікросередовища і макросередовища, а тому його правомірно розглядати як плату за економічну свободу у виборі напряму господарської діяльності, ринків збуту, в ціноутворенні, найманні робочої сили	Г. О. Ляшенко
Банкрутство – це визнана судом неспроможність господарюючого суб'єкта виконувати свої зобов'язання та продовжувати підприємницьку діяльність унаслідок її економічної неефективності, що є негативним наслідком кризи, призводить до порушення фінансових відносин і ставить під загрозу подальше існування підприємства	М. М. Берест, А. П. Тимошенко

Примітка. Узагальнено та систематизовано на основі матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин» (м. Кривий Ріг, 25 вересня 2020 року) [13].

У свою чергу, Б. Москвін [12] пропонує розглядати зміст понятійної категорії «банкрутство» з урахуванням антикризового управління. На думку науковця, зміст понятійної категорії такий: це механізм антикризового управління, яким не слід нехтувати у крайньому разі, коли всі інші антикризові заходи не допомогли, але й не варто зловживати, порушуючи при цьому права зацікавлених у платоспроможності підприємства осіб та чинне законодавство. С. В. Степаненко розглядає зазначену понятійну категорію як «... процедуру економіко-юридичного змісту, котра має в основі майнові правовідносини, здійснення яких у встановленому законом порядку може призвести до ліквідації суб'єкта підприємництва» [13].

Ураховуючи викладене вище, ми пропонуємо розглядати змістовність понятійної категорії «банкрутство» як сукупність способів і прийомів юридичного, економічного та управлінського спрямування щодо оцінювання рівня втрати підприємством конкурентоздатності, ліквідності та прибутковості з визначенням імовірності ризику та збитку. Вважаємо, це твердження має переваги:

- по-перше, дотримано позиції сукупності врахування всіх інструментів у сфері оцінювання ситуації, яка може свідчити про загрозу банкрутства підприємства;
- по-друге, розширено можливості використання прийомів оцінювання всіх сфер діяльності підприємства, що, в свою чергу, призведе до отримання більш реалістичного інформаційного потоку для прийняття адекватних управлінських рішень;
- по-третє, базою оцінювання дієздатності підприємства стають саме юридичні регулятори, які нададуть процедурам оцінки більш предметного та реалістичного змісту.

Дослідження показують, що процедури банкрутства підприємств, як правило, супроводжуються процесом розробки антикризових заходів, які мають бути узгоджені з управлінським рішенням вищого менеджменту підприємства щодо впровадження інструментів фінансової санації. За цієї умови таким вищим менеджментом буде виступати арбітражний керуючий, призначений господарським судом.

Водночас слід погодитися з К. О. Соломоновою-Кирильчук, яка стверджує, що процесуальним засадам інституту банкрутства уваги приділено достатньо для розбудови даного питання, а діагностування ступеню ризику настання банкрутства, оцінювання можливостей щодо подолання кризи і стабілізації економічного стану підприємств шляхом санації досліджено меншою мірою [14]. За твердженням окремих лінгвістів, термін «санація» походить від латинського «sanare» (означає «лікувати») – у такий спосіб акцент зміщується

на об'єкт і суб'єкт; деякі мовознавці вважають, що від «sanatio» (у значенні «видужання») – наголошується на процесі. Але обидва ці слова походять від латинського «sanos» (у перекладі – «здоров'я»), що відображає глибинну сутність явища санації: процес досягнення фінансово-економічного здоров'я суб'єктом господарювання за допомогою будь-яких дій, об'єктів, методів. До того ж законодавець у Кодексі України з процедур банкрутства пропонує розглядати «санацію» як систему заходів, що здійснюються під час провадження у справі про банкрутство з метою запобігання визнанню боржника банкрутом та його ліквідації, спрямовану на оздоровлення фінансово-господарського становища боржника, а також задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації підприємства, боргів і капіталу та/або зміну організаційно-правової та виробничої структури боржника [8].

З метою поглиблення результатів дослідження звернемося до наявних наукових поглядів щодо трактування змістовності понятійної категорії «санація».

Таблиця 2

**Наукові погляди в контексті трактування змістовності
понятійної категорії «санація»**

Сутнісний зміст понятійної категорії «санація»	Науковці (автори)
Санація – це система фінансових та кредитних заходів, які спрямовані на покращення фінансового стану підприємства задля запобігання його банкрутства або підвищення конкурентоспроможності	М. Л. Макальська
Санацію розглядають як реорганізаційну процедуру передачі власності підприємства-боржника чи особи організаціям, що надають фінансову допомогу для його оздоровлення	В. О. Василенко
Санація – це оздоровлення неспроможного боржника, надання йому з боку власника майна, кредиторів та інших юридичних і фізичних осіб (у тому числі зарубіжних), фінансової допомоги, спрямованої на підтримку боржника і запобігання його банкрутству	І. І. Тітов
Санація – це система непримусових і примусових заходів фінансового, технологічного, виробничо-технічного, організаційно-правового і кадрового характеру, що проводяться внутрішніми і/або зовнішніми суб'єктами з метою профілактики банкрутства та його макроекономічних наслідків, а також оздоровлення підприємства з відновленням платоспроможності і досягненням конкурентоспроможності на довгостроковий період	К. О. Соломонова-Кирильчук
Санація – це складний процес, для реалізації якого потрібні ґрунтовні дослідження діяльності господарюючих суб'єктів та розроблення ефективних механізмів оздоровлення їхнього фінансово-господарського стану	Н. Г. Пігуль, В. П. Семенець

Примітка. Узагальнено та систематизовано на основі праць К. О. Соломонової-Кирильчук [14] та Н. Г. Пігуль, В. П. Семенець [15].

Отже, процедури санації окреслюють події, які пов'язані з менеджментом підприємства та методологією оцінювання власної діяльності. За цих умов підприємницька практична діяльність показує, що здебільшого в основу оцінювання покладено головні критерії оцінки фінансового стану, тобто показники встановлення рівня ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності.

З огляду на викладені наукові позиції, пропонуємо понятійну категорію «санація» розуміти як процес адаптації низки заходів оздоровлення фінансово-економічної та соціально-економічної діяльності підприємств із врахуванням структуризації етапів

виконання робіт законодавчо регламентованою послідовністю. Зазначене тлумачення, на нашу думку, має переваги, а саме: збережено вимогу врахування законодавчого регулятора, визначено напрямки розробки санаційних заходів, уточнено факт адаптування спланованих заходів.

Дієвість санаційних заходів буде досягнута за умови її тотожності за змістом з планом антикризового управління підприємства. До заходів антикризового управління сучасним вітчизняним підприємством пропонуємо включити:

- постійний моніторинг дебіторської заборгованості клієнтів з обов'язковим визначенням періоду погашення та визначення застосування юридичних процедур до порушників;
- перегляд угод з покупцями для виявлення найбільш вірогідних ризиків у їхній діяльності та договірне закріплення способів їх усунення;
- оперативне, тактичне та стратегічне планування дебіторської та кредиторської заборгованості для «очищення» від найбільш ризикованих неплатоспроможних дебіторів;
- дотримання оптимізації у співвідношенні власних і позикових джерел фінансування операційної та інвестиційної діяльності підприємств;
- зміну політики управління основним та оборотним капіталом шляхом своєчасного впровадження заходів оптимізації їхньої величини.

Висновки. Враховуючи зазначене, варто зробити такі висновки. По-перше, на сьогодні в Україні процедури банкрутства закріплені на законодавчому рівні Кодексом України з процедур банкрутства. Проте, як показує практична діяльність, зазначений нормативний акт потребує доповнення щодо санаційних заходів. Законодавцю запропоновано більш деталізовано розкрити понятійний апарат для процедур санації, визначити способи та прийоми оцінювання чітко окреслених критеріїв з установами їхніх нормативних меж, висвітлити процедури моніторингу дії обраних критеріїв. Сформульовано пропозиції щодо розробки, затвердження та адаптації Положення про проведення етапів санації. У такому разі підприємства зможуть самостійно визначати найбільш ризиковані ланки діяльності та мати порядок оцінювання власної діяльності в межах звітних періодів. По-друге, сучасним підприємствам необхідно мати низку заходів антикризового управління, що дасть можливість уникнути непередбачених ризиків та спрогнозувати напрямки подальших дій.

Перспективи подальших досліджень. Напрямок подальшого дослідження має стати розробка Положення про проведення етапів санації, яке матиме за основу чинні законодавчі регулятори та включатиме методологію оцінювання й моніторингу обраних критеріїв.

Список використаних джерел

1. Асеева Н. В. Обеспечение частных и публичных интересов при банкротстве предприятия : монографія. Донецк: ДонУЭП, 2013. 200 с.
2. Бутирська І. А. Правовий статус учасників справи про банкрутство : монографія. Чернівці: Технодрук, 2017. 184 с.
3. Грабован Л. І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика : монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 308 с.
4. Kotkovskiy V., Zaluzhnyi V., Kadala V., Guzenko O., Bohatyrova M., Leskova-Hodlevska J. Digitization as an innovative segment of enterprise financial security management. *VUZF Review*. 2020. № 5 (3). P. 13–19.
5. Правове регулювання економічних відносин за участі підприємств великого промислового регіону : монографія / Б. В. Деревянко та ін.; за заг. ред. Б. В. Деревянко. Кривий Ріг: Донецький юридичний інститут МВС України, 2020. 245 с.
6. Білоконь Т. М. Санація підприємств: організаційно-економічний механізм : монографія / Т. М. Білоконь, Л. М. Несен. Вінниця: ВНТУ, 2010. 152 с.

7. Костирко Л. А. Адаптивний фінансовий механізм забезпечення прибутковості підприємств: монографія / Л. А. Костирко, Е. В. Чернудובה. Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. 178 с.
8. Кодекс України з процедур банкрутства. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (дата звернення: 10.11.2020).
9. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України. *Відомості Верховної Ради*. 1999. № 42–43. Ст. 378–425. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (дата звернення: 10.11.2020).
10. Про банкрутство : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19920514> (дата звернення: 10.11.2020).
11. Григорян Г. Вперше в Україні офіційно з'явилася фізична особа банкрут. URL: <https://buhgalter911.com/news/news-1054145.html> (дата звернення: 10.11.2020).
12. Москвін Б. Банкрутство як механізм антикризового управління підприємством. *Вісник КНТЕУ*. 2020. № 2. С. 58–68.
13. Степаненко С. В. Банкрутство: окреслення змістовності як дефініції. *Господарське право та процес в умовах трансформації суспільних відносин* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції) (м. Кривий Ріг, 25 вересня 2020 року). Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2020. С. 237–239.
14. Соломонова-Кирильчук К. О. Методичний підхід до визначення економічної сутності поняття «санація» через вивчення її видів і функцій. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2020. Випуск 29. С. 147–151.
15. Пігуль Н. Г., Семенець В. П. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання. *Економіка та суспільство*. 2020. Випуск 21. С. 86–92.

References

1. Aseeva, N. V. (2013). Obespechenie chastnyh i publicnyh interesov pri bankrotstve predpriyatiya : monografiya [Ensuring private and public interests in the event of bankruptcy of an enterprise : a monograph]. Doneck: DonUEP, 200 s. [in Russian].
2. Butyrskaya, I. A. (2017). Pravoviy status uchastnykh sprav pro bankrotstvo : monografiya [Legal status of participants in a bankruptcy case : a monograph]. Chernivtsi: Tekhnodruk. 184 s. [in Ukrainian].
3. Hrabovan, L. I. (2018). Pohashennia vymoh kredytoriv u protseduri bankrotstva: teoriia i praktyka : monografiya [Repayment of creditors' claims in bankruptcy proceedings: theory and practice : a monograph]. Odesa: Feniks. 308 s. [in Ukrainian].
4. Kotkovskiy V., Zaluzhnyi V., Kadala V., Guzenko O., Bohatyrova M., Leskova-Hodlevska J. Digitization as an innovative segment of enterprise financial security management. *VUZF Review*. 2020. № 5 (3). P. 13–19.
5. Pravove rehuliuвання ekonomichnykh vidnosyn za uchasti pidpriemstv velykoho promyslovoho rehionu : monografiya [Legal regulation of economic relations with the participation of enterprises of a large industrial region: a monograph] / B. V. Derevianko ta in.; za zah. red. B. V. Derevianka. Kryvyi Rih: Donetskyi yurydychnyi instytut MVS Ukrainy, 2020. 245 s. [in Ukrainian].
6. Bilokon, T. M. (2010). Sanatsiia pidpriemstv: orhanizatsiino-ekonomichniy mekhanizm : monografiya [Rehabilitation of enterprises: organizational and economic mechanism : a monograph] / T. M. Bilokon, L. M. Nesen. Vinnytsia: VNTU. 152 s. [in Ukrainian].
7. Kostyrko, L. A. (2015). Adaptivnyi finansoviy mekhanizm zabezpechennia prybutkovosti pidpriemstv : monografiya [Adaptive financial mechanism for ensuring the profitability of enterprises : a monograph] / L. A. Kostyrko, E. V. Chernudובה. Sievierodonetsk: vyd-vo SNU im. V. Dalia. 178 s. [in Ukrainian].
8. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrotstva [Bankruptcy Code of Ukraine]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. 2019. № 19. Ст. 5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19> (data zvernennia: 10.11.2020) [in Ukrainian].
9. Pro vidnovlennia platospromozhnosti borzhnyka abo vyznannia yoho bankrotom [On restoring the debtor's solvency or declaring him bankrupt] : Zakon Ukrainy. *Vidomosti Verkhovnoi Rady*. 1999. № 42–43. Ст. 378–425. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12> (data zvernennia: 10.11.2020) [in Ukrainian].
10. Pro bankrotstvo [About bankruptcy] : Zakon Ukrainy vid 14.05.1992 № 2343-KhII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12/ed19920514> (data zvernennia: 10.11.2020) [in Ukrainian].
11. Hryhorian, H. Vpershe v Ukraini ofitsiino z'явилася fizychna osoba bankrupt [For the first time in Ukraine, an individual has officially appeared bankrupt]. URL: <https://buhgalter911.com/news/news-1054145.html> (data zvernennia: 10.11.2020) [in Ukrainian].

12. Moskvina, B. (2020). Bankrutstvo yak mekhanizm antykryzovoho upravlinnia pidpriemstvom [Bankruptcy as a mechanism of crisis management of the enterprise]. *Visnyk KNTEU*. № 2. S. 58–68 [in Ukrainian].

13. Stepanenko, S. V. (2020). Bankrutstvo: okreslennia zmistovnosti yak definityi [Bankruptcy: outlining content as a definition]. *Hospodarske pravo ta protses v umovakh transformatsii suspilnykh vidnosyn* : materialy III Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii (v avtorskii redaktsii) (m. Kryvyi Rih, 25 veresnia 2020 roku). Kryvyi Rih: DfU MVS Ukrainy. S. 237–239 [in Ukrainian].

14. Solomonova-Kyrylchuk, K. O. (2020). Metodychnyi pidkhid do vyznachennia ekonomichnoi sutnosti poniattia «sanatsiia» cherez vyychennia yii vydiv i funktsii [Methodical approach to defining the economic essence of the concept of "rehabilitation" through the study of its types and functions]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*. Vypusk 29. S. 147–151 [in Ukrainian].

15. Pihul, N. H., Semenets, V. P. (2020). Sutnist ta znachennia sanatsii pidpriemstva v suchasnykh umovakh hospodariuvannia [The essence and significance of the rehabilitation of the enterprise in modern business conditions]. *Ekonomika ta suspilstvo*. Vypusk 21. S. 86–92 [in Ukrainian].

Kadala Vitaliy,

PhD of Law, Associate Professor

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6868-9487>

Guzenko Olena,

PhD of Economy, Associate Professor

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4002-2629>

ACTUALIZATION OF PROBLEMS AND NOVELS OF THEORETICAL AND LEGAL SEGMENTS OF CERTAIN BANKRUPTCY PROCEDURES

The article is devoted to the issues of actualization of problems and novelties in the context of theoretical and legal segments of the bankruptcy procedure. The activities of economic entities are influenced by external and internal factors, but the issues of their solution remain in most cases in the discussions of politicians, scientists and representatives of the business environment. The effectiveness of legal entities has recently proved that the application of bankruptcy proceedings has intensified. However, remediation issues do not always have and receive adequate support. The consequence of these phenomena is the cessation of activities not only of small and medium-sized businesses, but also of individual large businesses. The main task of modern enterprises on the verge of bankruptcy is to develop tools and tools that allow to predict and analyze potential crises, to design options for their resolution and the appropriate information and economic base of management. Practical entrepreneurial activity proves that a number of issues remain unresolved and need more in-depth research and attention. This phenomenon indicates the modernity and relevance of the study given the realities of the functioning of legal entities. The article draws attention to the legislative regulation of bankruptcy procedures, identifies the priorities of legislative initiatives. The question of the scientific position of scientists concerning the characteristic of the conceptual categories "bankruptcy" and "remediation" is investigated. The author's vision of the essential characteristics of these categories is given, the substantiation of expediency of their adaptation in activity of domestic enterprises is given. A package of anti-crisis management measures has been developed taking into account the current realities of doing business. Proposals for improving the legislative regulation from the standpoint of reorganization procedures are presented. The development, approval and adaptation of the "Regulations on the stages of remediation" is proposed. From the author's point of view, it is expedient to include in the structure of the legislative regulator: conceptual apparatus for reorganization procedure, definition of methods and techniques of evaluation of clearly defined criteria with establishment of their normative limits, coverage of monitoring procedures.

Key words: bankruptcy; remediation; anti-crisis management; enterprise; legal instrument; legislative act; bankruptcy procedure; reorganization plan.

Надійшла до редколегії 23.11.2020